

Iryna Salyak. The Noun Binomials in the System of English Pair Word-Combinations. The article provides some insights into the complex description of the noun binomials, namely their lexico-grammatical, semantic and functional characteristics. Structurally, two-component and many-component binomials are discovered. The components of the noun binomials are normally different kinds of noun. The correlation of number and case category in the pairs is discussed. Lexico-phraseological characteristic, different semantic connections and semantic-thematic classification show the semantic aspect of the problem. Special attention is paid to the analysis of the functioning of the noun binomials.

Наташка Ткачук

Про вираження темпоральності у двопредикатних реченнях сучасної німецької мови

У статті розглядається проблема вираження категорії темпоральності у реченнях, що містять основну (первинну) експліцитну предикацію, центром якої є матричний (вершинний) предикат, та предикацію вторинну, імпліцитну, залежну від основної, центром якої є прихований предикат. Експліцитний предикат аналізованих синтаксичних конструкцій представлений фінітною дієслівною формою або конструкцією, що включає іменник чи прикметник певної семантики та фінітну форму дієслова. Такі дієслова (або іменники чи прикметники) здебільшого позначають розумову чи психічну діяльність, каузовані чи некаузовані психічні стани та відношення. Імпліцитну предикацію становить інфінітивна група. Прихований предикат ми розглядаємо як предикат, що може бути виявлений при трансформації інфінітивної групи як імпліцитної предикації у розширену предикатну структуру, зокрема у підрядне речення. Прихований предикат, експлікований при трансформації, є предикатом, що може займати матричну позицію, тобто бути представлений фінітною дієслівною формою. Прихований предикат є компонентом глибинної, а не поверхневої структури речення.

Ich plane an der Konferenz teilzunehmen. — Ich plane, daß ich an der Konferenz teilnehme.

Ich wundere mich, das zu hören. — Es wundert mich, daß ich das höre.

Лексична і граматична семантика дієслів — експліцитних предикатів — вимагає “сполучуваності” з інфінітивною групою, від якої вона залежить. У мовознавстві такі конструкції називаються конструкціями з предикатними актантами [6], або з предикатними виразами [3]. Н.Д. Арутюнова, аналізуючи двопредикатні конструкції, розрізняє предикати пропозиціонального відношення в лівій частині лінійної семантичної структури речення та предикати пропозиції у її правій частині [1]. Вираження темпоральної віднесеності інфінітива О.В. Бондарко відносить до випадків вираження темпоральності за межами часу дієслівного. Вважаючи всі випадки сполучуваності фінітного дієслова з інфінітивом складним дієслівним присудком, автор пише, що присудок може характеризуватися “розділеною” темпоральною віднесеністю його частин. Так, при сполучуваності модальних та “пояснювальних” дієслів з інфінітивом перші можуть виражати дію в минулому чи теперішньому, а інфінітив — дію, яка є майбутньою відносно цього минулого чи теперішнього. Особливо підкреслюється, що “роз’єднаність” темпоральних значень частин складного присудка і віднесеність дії, позначеної інфінітивом, до майбутнього, визначається лексичним значенням цих дієслів [4, 36].

При вивченні категорії темпоральності та засобів її вираження у німецькій мові, як і в будь-якій іншій, двопредикатні речення представляють великий інтерес як такі, в яких категорія темпоральності реалізується через взаємодію двох предикатів — експліцитного та імпліцитного; йдеться про взаємодію на функціональному рівні, з якою пов’язані взаємообумовленість та взаємодопустимість. Значне місце в цій взаємодії займає лексична семантика того дієслова, іменника чи прикметника, від якого залежить інфінітивна група. Німецька мова належить саме до тих мов, в яких спостерігається свого роду семантичне “узгодження” між дієсловом основної предикації та залежною предикацією. У цій статті ми робимо більший акцент на дієслова німецької мови, що сполучаються з інфінітивом, не торкаючись іменників та прикметників. Зауважимо однак, що основну частину лексем, які представляють ці частини мови, утворюють семантично споріднені з дієсловами слова, що сполучаються з інфінітивом через своє лексичне значення.

Ich hoffe, immer genügend Geld zu verdienen, um nicht einschränken zu müssen [13, 209].

Haben Sie die Hoffnung, die Kopus zu enträtseln [15, 562].

У статті ми робимо спробу довести, що категорія темпоральності імпліцитної предикації, якою є інфінітивна група, виражається через лексичне значення того дієслова, від якого залежить інфінітивна група. Маємо на увазі вираження часу темпоральною семою, що міститься як прихований компонент у семантичній структурі цих дієслів. Латентність цієї семи пояснюється передусім опосередкованим вираженням через лексичне значення та проявом у певних синтаксичних умовах. Відносячи приховану темпоральну сему до засобів прихованої граматики, ми можемо говорити про те, що темпоральність інфінітивної групи як прихованої предикації виражається приховано, тобто є імпліцитною. Під імпліцитною темпоральністю взагалі слід, на наш погляд, розуміти темпоральне значення, виражене імпліцитними засобами. До них відносимо такі засоби, які здатні виражати часову семантику тільки на синтагматичному, інакше кажучи, на комунікативному чи функціональному рівні. Імпліцитне темпоральне значення є значенням домислюваним, таким, що випливає з експліцитного. Імпліцитне вираження часу можливе за рахунок змістових імплікацій, що здійснюються в процесі мовленнєвої діяльності (пор.: [5, 9]).

Інфінітивна дієслівна форма не здатна виразити часову віднесеність дії (процесу чи стану), позначеною нею. Цю функцію бере на себе латентна темпоральна сема, що міститься у семантичній структурі тих лексем, що сполучаються з інфінітивом. Йдеться про вираження прихованою часовою семою відносного часового значення інфінітивної дієслівної форми, тобто представлення часового співвідношення дій експліцитної та імпліцитної предикацій. Це — значення одночасності, передування чи слідування. У двопредикатному реченні маємо два предикати: експліцитний співвідносить названу ним дію (процес чи стан) з моментом мовлення, йому приписується абсолютне часове значення, та імпліцитний предикат, відносно часове значення якого імпліцитно виражається латентною темпоральною семою лексеми, яка представляє експліцитний предикат. Ця латентна сема може бути охарактеризована як потенційна здатність синтаксично домінуючого дієслова виражати відносно часове значення залежної предикації. Вираження категорії часу імпліцитною семою являє собою приклад взаємодії лексики та граматики, зокрема такого її аспекту, як “лексика на службі граматики”. Граматичні за своєю природою значення виражаються неграматичними засобами. Основними ознаками латентної семи як компонента семантичної структури є:

- а) опора на граматичну категорію. Значення, представлені латентною семою часу, можуть бути виражені граматичними засобами — дієслівними часовими формами;
- б) залежність від лексичного значення;
- в) прояв у словникових дефініціях; йдеться про граматичні (часові форми) та лексичні (прислівники часу) індекси, що експлікують латентну сему.

versprechen — verbindlich erklären, daß etwas getan wird, geschehen wird

hoffen — zuversichtlich erwarten, wünschen und damit rechnen, daß etwas eintreten oder der Wirklichkeit entsprechen wird

sich freuen — Freude empfinden, voller Freude [und Fröhlichkeit] über etwas sein

Залежно від того, яке темпоральне значення імплікує латентна сема, виділяються:

- 1) проспективні семи, що виражають значення слідування дії інфінітивної групи після дії, названої основним дієсловом;
- 2) ретроспективні семи, що імплікують значення передування дії інфінітива дії синтаксично домінуючого дієслова;
- 3) контемпоральні семи, що виражають одночасність дій (процесів чи станів), представлених імпліцитною та експліцитною предикаціями.

Аналіз фактичного матеріалу показав, що дієслова німецької мови, які сполучаються з інфінітивом, являють собою семантично обмежену підгрупу. До цієї підгрупи не належать дієслова механічної дії, включаючи активні процеси і дії, а також дієслова конкретного стану. Дієсловами, які вимагають інфінітива, є дієслова модального значення, дієслова “говоріння”, розумової діяльності, емоційної реакції на події, дієслова оцінки та ін. Згідно з теорією Ш. Баллі, дієслова, які знаходяться у лівій частині двопредикатного речення, є предикатами модуса. Вчений звернув увагу на речення з експліцитною модальністю, тобто речення, в яких

модальність — відношення мовця до дії — виражена окремим суб'єктно-предикатним комплексом. Цей комплекс, який являє собою “вираження модальності, корелятивної операції, що відтворюється думаючим суб'єктом”, називається модусом, а дієслова, що його виражають — модусними. Поряд з модусом існує диктум — “частина, що відноситься до процесу, який являє собою уявлення, тобто частина речення, яка безпосередньо включає власне поняття про предмет мовлення — процес, явище, стан [2, 44].

Ми пропонуємо семантичну класифікацію дієслів сучасної німецької мови, які характеризуються наявністю прихованого темпорального компонента у їх семантичній структурі, що здатний імпліцитно виражати часове співвідношення дій (процесів чи станів), представлених експліцитною та імпліцитною предикаціями. Відразу зауважимо, що латентна сема визначає також сполучуваність дієслова (іменника чи прикметника) з відповідною формою інфінітива: інфінітив I (kommen) чи інфінітив II (gekommen sein). При цьому враховується той факт, що формі інфінітива I властиве значення одночасності з дією, названою основним дієсловом, а інфінітив II представляє завжди значення передування дії, названої ним дії, що виражена основним дієсловом.

*Sie **versprochen**, sich als Cabarellero zu verhalten* [15, 185].

*Ich **half** ihm, dem engen und gefährlichen Gefängnisse zu entkommen* [15, 119].

*Ich kann nicht einmal daran **erinnern**, die Verabredung gemacht zu haben* [12, 256].

При вживанні дієслів з латентною багатозначністю саме форма інфінітив I чи інфінітив II визначає часове відношення двох подій (процесів). Цей факт підтверджується трансформацією інфінітивної групи у підрядне речення.

*Ich **glaube** diese Leute bändigen zu können* [15, 222] — *Ich glaube, daß ich diese Leute bändigen werde (bändigen kann).*

*Ich **glaubte**, es vergessen zu haben aber irgendwo in mir hatten sich die Bruchstücke des Gesichts eingepreßt* [13, 92] — *Ich glaubte, daß ich es vergessen habe.*

До дієслів, що виражають значення слідування дії інфінітивної групи після дії, яку називає експліцитна предикація, тобто до дієслів з проспективною семою, належать:

1. Дієслова із значенням фактивної каузації. До цієї групи входять дієслова, що містять:

1) сему “спонукання”: *zwingen, nötigen, veranlassen, bewegen Akk. zu D., lassen, bringen, treiben Akk., antreiben*

... daß der Inhalt des betreffenden Briefes sie veranlaßt hat, mich falsch zu beurteilen [15, 48].

Leider konnten wir sie nie dazu bewegen, ganz zu uns auf Land zu ziehen [12, 245].

2) сему “спонукання”, вказуючи на спосіб каузації, а саме:

а) шляхом дії на емоції:

— позитивні: *anregen, spornen, anspornen, anstacheln, animieren, aufmuntern, mutigen, bestärken, reizen, ermuntern, ermutigen*

Mit ihnen hörte er mit einer Hingegebenheit zu, die sein Gegenüber umschloß und zugleich ermutigte, sich ihm ganz zu öffnen [12, 27];

— негативні: *herausfordern.*

б) спонукання до дії словом:

— *sagen, zuraunen, zurufen, zuschreien, anschreien, anbrüllen, aufrufen, anrufen, rufen, anbieten;*

— *zusichern, zureden, versichern;*

— *überreden, bereden, ausreden, überzeugen, dahin bringen, breitschlagen;*

— *mahnen, ermahnen, vermahnen, warnen, verwarnen.*

*... und die Damen **riefen** uns von oben zu, vorsichtig zu sein* [15, 264];

*... und Turnestick **redete** mir so lange zu, ihn und den Steuermann, seinen Liebling mitzunehmen* [15, 450];

*Und vielleicht konnten sie den Schlachtermeister **überreden**, ein bißchen beizusteuern* [9, 78].

3) Дієслова, що містять сему “спонукання” та вказують на форму спонукання, а саме:

а) у формі запрошення: *einladen*

*... und **lud** ihn durch eine Verbeugung **ein**, von dieser Öffnung Gebrauch zu machen* [15, 19];

б) у формі прохання: *bitten, ersuchen, flehen, anflehen, bedrängen*

Ich muß Sie dringendst ersuchen, meine Wünsche zu beachten [11, 19];

в) у формі вимоги: *drängen, dringen, zusetzen, bestürmen, bestehen, beharren, insistieren, sich verstreifen, sich verbeißen, auffordern, verlangen*

Sein Kummer und die leise Panik, Regina vielleicht schon wieder verloren zu haben, drängen ihn, sich zu offenbaren [8, 202];

г) спонукання у формі пропозиції, поради: *vorschlagen, empfehlen, anbieten, raten, anraten, beraten, abraten, widerraten, nahelegen*

Dr. Meissner riet ihm, diese Daten nachzuliefern [17, 23];

д) спонукання у формі вказівки, наказу, розпорядження: *instruieren, befehlen, gebieten, einschärfen, kommandieren, bestimmen, nennen, beordnen, anordnen, verordnen, appellieren, anweisen, heißen Akk., erlassen*

“Wollen Sie mich wirklich bestimmen, ihm das Geld zu geben, Sennor” [15, 259];

Sie geboten ihr, sich niederzusetzen [1, 211];

е) спонукання у формі зобов'язування: *beauftragen, auftragen, beantragen, auferlegen, verpflichten, ausersehen, bringen*

Wenn Baldini ihm auftrag, einen neuen Duft für eine Schminke zu kreieren, so griff Grenouille nicht mehr zu Flakons und Pulvern [16, 120];

є) спонукання у формі заборони чи перешкоди: *hindern, behindern, verhindern, stören, sich zurückhalten, abhalten, halten, verbieten, sich verbitten, verwehren, weigern, abschlagen, lähmen, bewahren, drohen, untersagen, unterbinden*

... daß er ihnen verbot, über meinen ungewöhnlichen Anzug zu lachen [15, 79];

Können Sie nicht mit Katharina sprechen, Herr Doktor und sie davon abhalten, mich wegen gebrochenem Eheversprechen zu verklagen [9, 61].

2. Дієслова із значенням фактивної каузативності, що не належать до певного синонімічного ряду: *heuern, anheuern, verführen, verleiten, zuschieben, locken, verlocken, reizen, hinreißen, aufreiben, bringen Akk., senden, aussenden, schicken, herschicken, fortschicken, abschicken, hinbringen, zurücksenden*

Ich werde einen meiner Leute zurücksenden, ihn zu holen [15, 110];

Außer den sechs waren noch andere abgeschickt worden, mir aufzulauern [15, 3369];

Es reizte ihn nicht einmal, eine Freundin zu finden [9, 107].

3. Невласне каузативні дієслова із значенням “непряме спонукання”, до яких належать:

1) дієслова надання дозволу: *erlauben, gestatten, verstaten, freistellen, zulassen, 2) berechtigen, beehren, befugen, überlassen, 3) gönnen, 4) ermöglichen, befähigen, instand setzen, segnen, begnaden, ermutigen, einwirken, anheimgeben, anheimstellen, 5) ermächtigen, bevollmächtigen, 6) helfen, mithelfen, 7) дієслова із значенням “каузувати знання”: lehren, beibringen, anhalten, erziehen, abrichten, gewöhnen Akk.*

... so erlauben Sie mir, die zweihundert Pesos jetzt auszuzahlen [15, 39];

Es wird Ihnen freigestellt, unter sofortiger Erhebung Ihres Gehaltes bis zum dreißigsten Juni schon jetzt ihren Arbeitsplatz zu verlassen [11, 9].

4. Дієслова, після яких інфінітивна група як залежна прихована предикація виконує роль обставини мети, тобто виражає ціль виконання дії, що названа дієсловом — матричним (вершинним, експліцитним) предикатом, сюди належать:

1) дієслова із значенням руху, а саме:

а) на позначення розташування та переміщення в просторі: *gehen, laufen, stürzen, fahren, reiten, ausziehen, sich aufmachen, aufbrechen, sich begeben, wandeln, kommen, erscheinen, sich einstellen, sich einfinden, vortreten, einkehren, sich drängen, sich wälzen, hervorschlüpfen, hineinschmiegen, sich hineinschmuggeln, aufstehen, sich erheben, niederknien, sich beeilen, eilen, sich regen, sich legen, anheben, bleiben, treten;*

б) на позначення способів переміщення предметів у просторі: *legen, bringen, tragen, überführen*

... als ob er nur gekommen sei, Zeuge meiner Abreise zu sein [15, 107];

... und gab dann den Brief mir und dem Frater zu lesen [15, 257].

5. Деякі дієслова із значенням видів мовленнєвої діяльності:

а) *versprechen, schwören, beschwören, zusagen, zuschwören, geloben, sich verbürgen, verheißten, verschwören, erklären;*

б) *überreinkommen, vereinbaren, sich einigen, besprechen, sich verschwören, sich verabreden, ausmachen;*

в) *versichern, bereuen, überzeugen;*

г) *plädieren, protestieren, sich unterschreiben.*

Die Yerbateros hielten da an und erklärten, einen Schluck tun zu müssen [15, 116].

... und man möchte darauf schwören, das geringste Geräusch hören zu können [15, 2243].

6. Дієслова, що позначають ментальні акти: *denken, meinen, hoffen, verurteilen, einfallen, glauben, erwägen, wagen*

Darum hoffte er, mich im Garten zu sehen [15, 171].

... der wird meinen, über den Gran Chaco lächeln zu können [15, 243].

7. Дієслова, що входять до групи лексичних одиниць із значенням схильності:

1) дієслова із значенням “бажання”: *sich aufdrängen, wünschen, sich wünschen, sich sehnen, träumen, begehren, brennen (auf Akk.), sich interessieren.* До цієї групи входять також такі дієслова, як: *erwarten, warten auf Akk., rechnen mit D.*

... daß viele Mädchen sich insgeheim wünschen, ein wenig kurzsichtig zu sein [9, 89].

2) дієслова із значенням „прагнення”: *sich bestreben, streben, trachten, sich reißen, kämpfen, es auf etw. anlegen.*

... die sich darum reißen werden, diesen entzückenden Säugling für drei Franc pro Woche an die Brust zu legen [16, 13];

3) дієслова із семою “намір”: *beabsichtigen, vorhaben, sich vornehmen, planen, gedenken, sinnen, abzielen, richten, sich anschicken.*

Und ich gedenke, für den Grafen Verhamont etwas zu kreieren, was wirklich Furore macht [16, 64].

4) дієслова із семою “підготовка / готовність до дії”: *sich vorbereiten, sich bereithalten, sich beifallen lassen, nahe daran sein, drauf und dran sein, sich rüsten, sich erkühnen, sich erfrechen, gehen an Akk., übergehen zu D., sich anstehen.*

... ich war drauf und dran, ihr eine Kopie davon zu besorgen und zu schenken [10, 116].

8. Деякі дієслова, що входять до групи лексичних одиниць із семою “подолання внутрішнього протиріччя”:

1) висновку, прийняття рішення: *sich entschließen, sich entscheiden, sich resolvieren, beschließen, sich erboten:*

Wenn Sie sich entschließen, mit uns zu kommen [15, 80].

2) *sich trauen, sich vertrauen, es über sich bringen, sich herablassen, sich herbeilassen, sich verstehen (zu), sich bequemen, einwilligen, sich bedenken.*

Er hofft, daß sie über seine Antwort lachen muß, aber er traut sich nicht, es nachzuprüfen [8, 5].

3) так звані “установочні” дієслова: *konzedieren, stimmen für, eintreten (für), sich hergeben (zu), sich weigern, versagen, ablehnen, verzichten, abwehren, es weit von sich weisen, dagegen sein, nichts dagegen / dawider haben, sich sträuben, sich wehren, sich bäumen, absagen, abstreiten, sich unterschreiben, sich unterstehen, sich zwingen, sich hüten, sich fürchten, befürchten, fürchten.*

... aber sie lehnte es ab, nach Hause zu gehen [10, 81];

... aber er zwingt sich, den Blick nicht zu senken [8, 57].

9. Дієслова із значенням “необхідність”, “потреба”: *gelten (es gilt), heißen (es heißt), übrigbleiben (es bleibt übrig), gehen (es geht darum), ankommen (es kommt darauf an), brauchen, nottun.* До цієї групи належать також лексеми: *obliegen, verantworten:*

Sie ist überall zu finden. Man braucht mir zuzugreifen [15, 24].

До дієслів з контемпоральною семою (імплікують одночасність дій експліцитної та імпліцитної предикації) належать:

1. Дієслова суб’єктивного сприйняття:

1) на позначення позитивних емоцій / емоційних станів: *guttun, wohltun, behagen, befriedigen, ergötzen, sich amüsieren, sich vergnügen, erlustigen, gefallen, lieben, vorziehen, willkommen, sich freuen, belieben, faszinieren, genießen, schwärmen für, sich begnügen.*

... welcher es liebt, sein Auge zu abwechselnden Bildern zu ergötzen [15, 49];

Es freut mich sehr, Sie wiederzusehen [15, 370].

2) на позначення негативних емоцій: *sich ärgern, empören, wüten, sich ekeln, widerstreben, hassen, unwillkommen, leiden, schmerzen, quälen, sich scheuen, zurückscheuen, erschrecken, grauen, sich genieren bei, verwirren, schneiden, ermüden, bängen.*

Er sagt, er hasse es, auf etwas Privates mit der Weltlage zu antworten [17, 32].

3) на позначення емоцій, які залежно від ситуації можуть бути позитивними або негативними: *wundern, sich wundern, wundernehmen, verwundern, überraschen.*

2. Дієслова, що позначають відчуття та сприйняття особи: *fühlen, empfinden, finden, sehen, hören, befinden (für), halten (für), betrachten.*

Wenn ich Sie sprechen höre, muß ich Ihnen recht geben [15, 240];

Er sieht Regina in die Halle kommen und sich suchend umblicken [8, 117].

3. Дієслова, що позначають ментальні акти: *vorkommen, vorgeben, sich einbilden, sich einreden, sich vorstellen, vermeinen, überlegen, zweifeln, verfallen auf Akk., glauben.*

Ich glaubte, die beiden Ufer des Flusses genau zu kennen [15, 275];

“Sie meinen, nur uns hier gegen sich zu haben” [15, 567].

4. Дієслова із семою “не/здатність”, “не/вміння”: *verstehen, wissen, sich wissen, fertigbringen, fertigbekommen, fertigkriegen, sich verstehen auf Akk.*

Er wußte sich vieles zu schätzen [1, 182];

Man wird mit Ihnen abzurechnen wissen [15, 19].

5. Дієслова, семантична структура яких містить сему “старання” або “спроба”:

а) *sich mühen, sich bemühen, sich anstrengen, sich abarbeiten, sich abplagen, sich abhetzen, sich abzappeln, sich abmühen, sich auffaffen, sich beeifern, wetteifern, sich befließigen, sich angelegen sein lassen, beikommen, versuchen, entblöden*

... indem er sich bemühte, diese Papiere in seine Hand zu bekommen [15, 54];

Ich werde mich sehr anstrengen müssen, Dir ebenbürtig zu sein [12, 149].

б) *darangehen, daransetzen, daranmachen, daranwenden, sich konzentrieren, sich entledigen, sorgen, sich einlassen, sich aufhalten mit, sich beschäftigen mit, teilhaben, teilnehmen, tun.*

Aber wahrscheinlich hat sich nicht einmal darauf konzentriert, seinem Blick nicht zu begegnen [17, 187].

6. Дієслова, що позначають емоційні стани, які переживає людина при виконанні дії, названої інфінітивом: *erdulden, erleiden, sich schämen, sich beherrschen, blamieren, beschämen.*

... daß ich mich geradezu schäme, davon zu sprechen [15, 378].

7. Дієслова оцінювально-кваліфікативні: *reichen, schwerhaben, schwertun, leichtfallen, leichthaben, schwerhalten, (hart) ankommen, erleichtern, erschweren, sich lohnen, lohnen, nützen, schaden, hinreichen:*

Es fiel Martin schwer, den Anfang zu finden [9, 59];

Es reichte ihr auch, ihn bloß anzusehen [8, 92].

8. Дієслова — оператори еквівалентності: *bedeuten, heißen, bestehen (in), entsprechen, aussehen, liegen an D., gelten (es gilt):*

Es galt, kaltblütig zu sein [15, 184];

До дієслів сучасної німецької мови, семантична структура яких включає ретроспективну сему, тобто до дієслів, що імплікують передування дії прихованої предикації дії основного дієслова, належать:

1. Дієслова пам’яті, згадувань, або дієслова з “пам’яттю”: *besinnen auf Akk., sich besinnen, sich erinnern, sich entsinnen, vergessen.*

Unter das Bett zu schauen, das vergaß ich [15, 147];

Ich kann mich nicht einmal daran erinnern, die Verabredung gemacht zu haben [12, 256].

2. Дієслова із значенням негативного / позитивного відношення особи до виконання / невиконання дії: *bereuen, bedauern, reuen.*

Ich bedauerte, sie mit meiner Frage verwirrt zu haben [13, 54];

Ich bereue keinen Augenblick, die letzten paar Jahre so gelebt zu haben [12, 225].

3. Дієслова, які виражають відношення суб’єкта до дії з точки зору задоволення / незадоволення нею: *sich schmeicheln (D.).*

4. Деякі дієслова, що входять до групи дієслів, що позначають види мовленнєвої діяльності, а саме: *anklagen, beschuldigen, bezichtigen, bestreiten, erklären, gestehen, vorgeben, angeben, zugeben, leugnen*.

Gab sie deshalb nicht an, den Ring von Gotten bekommen zu haben [10, 73].

5. Окремі дієслова, які позначають ментальні акти: *glauben, scheinen, sich rühmen, verdächtigen*.

Ich habe den Auftrag erhalten, mich nach so einem Manne umzusehen und glaube, ihn gefunden zu haben [15, 87];

Nur Vater schien nichts bemerkt zu haben [13, 184].

Отже, віднесеність до певного часового плану дії, позначеної інфінітивом, у двопрдикатних конструкціях визначається лексичним значенням дієслова, від якого залежить інфінітивна група. Оскільки у реченні йде мова про дві дії, то це дієслово імплікує часове співвідношення цих дій. Темпоральне значення інфінітивної форми є, таким чином, імпліцитним, бо виражене воно опосередкованим, непрямим, ситуативним способом.

Література

1. Арутюнова Н.Д. Предложение и его смысл. — М., 1976.
2. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка. — М., 1955.
3. Богданов В.В. Семантико-синтаксическая организация предложения. — Л., 1977.
4. Бондарко А.В. Грамматическая категория и контекст. — Л., 1971.
5. ИмPLICITность в языке и речи. — М., 1999.
6. Семантика и синтаксис конструкций с предикатными актантами. — Л., 1981.

Джерела художньої літератури

7. Bayer T. Einsam, Zweisam, Dreisam. — Rowohlt Taschenbuch Verlag GmbH, Reinbeck bei Hamburg, 1987.
8. Breinholst W. Hilfe — ich bin verliebt! — Verlag für Bildungssysteme GmbH, 1993.
9. B Aichinger I. Die größere Hoffnung. Roman. — Franz Spiegel Buch GmbH, Ulm, 1986.
10. Böll H. Die verlorene Ehre der Katharina Blum oder: Wie Gewalt entstehen und wohin sie führen kann. Erzählung. — Verlag Kiepenheuer & Witsch, Köln, 1974.
11. Fallada H. Der Pleitekomplex. Sieben Malheurgeschichten. — Aufbau Taschenbuch Verlag GmbH, Berlin, 1991.
12. Fischer B.B. Sie schrieben mir oder was aus meinem Poesiealbum wurde. — Deutscher Taschenbuch Verlag GmbH & Co. KG, München, 1992.
13. Hein Ch. Der fremde Freund. Novelle — Aufbau Taschenbuch Verlag GmbH, Berlin, 1998.
14. Mann Th. Buddenbrooks. — Verlag für fremdsprachige Literatur, Moskau, 1957.
15. May K. Am Rio de la Plata. Reiseerzählung. — Verlegt bei Franz Greno, Nördlingen, 1988.
16. Süskind P. Das Parfum. Die Geschichte eines Morders. — Diogenes Verlag AG, Zürich, 1994.
17. Walser M. Dorle und Wolf. Eine Novelle. — Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Mein, 1987.

Natalia Tkachuk. About the Expression of Temporality in the Modern German Sentences with Two Predicates. The paper is devoted to the problem of the implicit temporality in te modern German on the material of the sentences with two predicates. The relative temporal meaning of the infinitive as the implicit predicate is determined by the lexical meaning of the verb, which is the explicit predicate. The lexical semantics of this verb determines its use with the Infinitive I or the Infinitive II. The article contains the semantic classification of the German verbs, whose semantic structure includes the latent temporal seme — prospective, contemporal or retrospective.

Оксана Траченко

Комунікативні параметри заголовків у синтагматиці

Традиційно граматичний статус заголовків розглядався у синтаксичних студіях. Тут можна виділити такі підходи: 1) заголовками є слова і словосполучення (не речення); 2) заголовками є слова, словосполучення і речення в залежності від їх структури; 3) заголокам